

ОВЛАСТЯВАНЕ

KRUIMELDIEF (от нидерландски – дребен крадец) / ТРОХАТА

- Като дете чувствали ли сте понякога, че сте въввлечени в история, която не е точно вашата?

Елджадид: „Сестра ми и аз израснахме с това, така че за нас ситуацията беше нормална. Но разбира се, когато сте на вратата на училището и виждате, че децата са приветствани от техните родители по много ентузиазирани начин, а майка ви стои там безразлична, бързо схващате, че нещата не са наред. След това малко по-късно, когато сте на осем или десет и все повече ви казват, че някои неща не могат да бъдат направени понеже няма пари за тях, започвате да се чувствате все по-ненормално. После, като тийнейджър започвате да се съпротивлявате на ситуацията и да се ядосвате, а след това стигате до приемане.“

- Заслужавахте ли да станете възрастен твърде рано?

Елджадид: „Вкъщи постоянно внимавахме как се държим и да не кажем нещо провокативно. Понякога трябваше да слагам болната си майка в леглото, докато като дете бихте очаквали обратното. И тогава започнах да чувствам, че не е правилно да бъда принуждаван да поема ролята на родител на толкова малка възраст и да бъда принуждаван да бъда възрастен емоционално твърде рано.“

- Пишете „Защо не я обичах достатъчно, за да я накарам да обича и себе си?“ Това ли е същността на книгата?

Елджадид: „Разбира се, ако нямах сестра си, може би щях да стана различен и по-суров човек. Научихме се да се обичаме. Станахме един на друг родители. Външните хора можеха да проявят разбиране, но само ние двамата можехме наистина да го разберем. Майка ми наистина не можеше да даде любов. Беше твърде огорчена заради болката и живота си. Тя реагираше с тази горчивина на двамата най-близки хора до нея, които бяхме сестра ми и аз. Но до каква степен вината беше нейна? Тя израства в бедност, има трудно детство и след това бяга в брак и деца, последвани от развод. Как бих могъл да я обвинявам, че не се бори да дава любов, ако никога не се беше научила как да го прави, тъй като беше в постоянен режим на оцеляване? Преди не виждах това и се ядосвах. Днес този гняв отстъпи място на разбирането.“

Хинд Елджадид се връща назад към детството си, към своята силна и същевременно слаба (тъй като е болна) майка, към своя агресивен марокански втори баща, който отначало проявява привързаност и може да готви, но след това изоставя семейството и продължава да

оставя своя отпечатък върху Хинд (ръмжащ мъж, който нахлува в магазин и е отведен с белезници от полицията) и сестра ѝ, с която споделят специална любов и разбиране (и която е нарисувала илюстрациите в книгата). Както можете да разберете от имената им, те са „туземци“, което все пак оставя своя отпечатък върху семейството.

Майката страда от тежко заболяване, чиято причина очевидно не може да бъде открита. Това означава, че тя бавно, но сигурно се влошава и грижите, от които се нуждае, постепенно се прехвърлят върху децата. Например, на деветгодишна възраст Хинд ще къпе и мие майка си, помага ѝ да легне с нея.

Тази важна и в много отношения определяща част от техния живот е разказана от автора. Но не „просто“ хронологично и сюжетно. Едва ли можете да го наречете роман, новела или поетична история. В 20 (основни) части наистина откривате всякакви неща и преживявате - понякога много интензивно - събитията и съчувствате на трудния им живот. Но тези частици са написани по автентичен начин, изградени от кратки изречения, които се оглеждат и виждат отново и отново следващото изображение, натъкват се на внезапна идея, следващо чувство, следваща част от спомен от онзи свят на „имало едно време“, което понякога изглежда почти фантазия - но груба, жестока фантазия, здраво закотвена в мрачен, нараняващ, заплашителен, твърд свят. И все пак в тези „снимки“ има колебливо, детско учудване, с изненадата на откритието, но не като в приказките, а по-скоро като в мемоарите на възрастни, които също говорят за нерви, главоболие, влажни ръце, болка, гняв, сиви цветове.

От друга страна, има няколко страници с поезия или курсив, дълга поема с "две думи" за младо момче, което заплашва, бие, подчинява, изнасилва човека "Аз" (Hind) ("прави тялото ми свое тяло") и "обикновени", запомнящи се описания, които са свързани предимно с насилие. Така цялото се превръща в мозайка, съшита заедно с много цветни, контрастни петна и еволюираща почти незабележимо към по-класически (но и по-малко интересен и силен) финал на разказа.

Сестрите са много различни. Художничката на думи, Хинд е писателка, с татуировки и пиърсинг, лесбийка и майка на три деца. Илюстраторката Захра, със забрадка, е дълбоко религиозна мюсюлманка и майка на две деца. Хинд Елджадид познаваме от награждаваната ѝ „слам“ поезия и пърформанси от всякакъв вид. Тя обича да е на сцената. Захра Елджадид е социално-културен работник във Voem (Асоциацията за развитие и еманципация на мюсюлманите), а също така илюстратор и художник. Тя не обича да е на сцена.

„Захра и аз израснахме в малък апартамент в социален блок в Ден Дам, квартал в неравностойно положение с много бедност в Антверпен Север. През последните години кварталът стана по-красив и по-скъп, но все още има хора, живеещи в същите тези социални блокове, със същите грижи и проблеми“, казват сестрите в интервю за Gazet van Antwerpen. Чрез Kruidmiedief, трогателна и нежна книга, пълна със спомени от онези трудни години, сестрите се справят със загубата на майка си. Думите са увлекателни, рисунките вълнуващи. Това наистина е книга, която ти влиза под кожата.

„Когато бях малко дете, майка ми не можеше да устои да избърше лицето ми със слюнка рано сутрин, точно на прага, на път за училище. „Майчин мехлем“, наричаше го тя! Не ме беше грижа какво магическо естествено можеше да притежава слюнката на майка ми, не ми харесваше. Колкото и да въртях глава, напоеният със слюнка палец винаги успяваше да докосне върха на окото ми.“

РАМИ

Срещнахме Рами през 2016 г. в Екло, малък град близо до Гент. Той е в Сирия, а 7 години порано пристига в Белгия. Неговата страст? Плуването.

Беше слънчев вторник следобед.

Неговото мото: Загубих страната си, но не и мечтата си. Никога няма да я загубя.

Неговата история:

Когато бях на 6 години, вече бях запален по плуването. Животът ми в Сирия беше страхотен. Можех да правя това, което исках и в което бях добър, и това беше плуването. Не след дълго ми позволиха да се присъединя към сирийския отбор по плуване. Бързо спечелих много шампионати. Когато избухна войната, заминах за Турция при брат си. Имах само една малка раница с мен, защото предполагах, че войната ще свърши след месец-два. В крайна сметка живях там 4 години. Много исках да продължа да плувам, но не беше така лесно. Тренирах с Галатасарай, но тъй като няхах турско гражданство, не ме допускаха до състезания. Получавах много малко подкрепа и затова се опитах да тренирам себе си възможно най-добре. Но ме посъветваха да спра да плувам и да си търся работа. Това означаваше „Да се откажа от мечтата си“? Никога не съм мислил, че мога да го направя! Плуването е моята страст и моят живот. Спомних си 80% от сирийските спортисти, които бяха принудени да се откажат от мечтата си...

Посъветвах ме да отида в Европа. Там шансът за допускане до участие в състезания щеше да се увеличи значително. След 10 дни пристигнах в Белгия през Гърция, където исках да изградя своя нов живот. Много скоро се присъединих към отбора по плуване Мега в Гент. Предвид високото ми ниво имах възможност да участвам в състезания с отбора.

- Кога започна вашата олимпийска история?

- Тази единствена по рода си възможност в живота ми се появи, когато Международният олимпийски комитет на бежанците започна да търси спортисти, които да сформират олимпийски отбор на бежанците. Веднага се свързах с тях и им казах какво вече имам в досието си. Не се наложи да чакам твърде дълго за отговора им и ми беше позволено да участвам в игрите с олимпийския отбор на бежанците. Беше сбъдната мечта. След всичко, което преживях, най-накрая получих тази фантастична възможност. Бяхме общо 10 състезатели. Сред тях е сирийска плувкиня от моя роден град. Тя е най-добрата ми приятелка, живее в Берлин. Олимпиадата беше най-прекрасното преживяване, което някога съм имал. Да бъдеш сред най-добрите спортисти в света беше умопомрачително. Ядене, пиене, плуване, ... те просто седяха точно до мен! След олимпиадата получих стипендия за следващата олимпиада. Имам още 3 години да се подготвя. Благодарение на подкрепата вече мога да продължа да се развивам в това, което наистина желая. Аз съм там, където исках да бъда. Сега има много плувни лагери, в които мога да участвам.

- За коя плувна дисциплина говорим?

- Целта ми е да взема медал на 100 метра бъртерфлай. Фокусът сега, разбира се, е изцяло върху Игрите в Токио през 2020 г. Участвам във възможно най-много състезания. Миналия месец спечелих бронзовия медал на белгийското първенство. Излязох от нищото, продължих да правя това, което обичам и в което съм добър, и сега съм поканен от всички да споделя моята история. Дори на кралица Фелип и кралица Матилд.

- Как мина пътят ти до Белгия?

- Да стигнеш до Турция беше лесно, но да стигнеш от Турция до Белгия беше друг въпрос. Взех лодка до Гърция с по-малкия ми брат и след това продължихме пътуването с автобус или просто пеша. Нямахме храна, трябваше да чакаме до нощта, за да пресечем границите... Прекосил съм много страни: Македония, Сърбия, Унгария, Германия... Дълъг, дълъг път. Баща

ми пристигна в Белгия 2 месеца по-рано. По-големият ми брат живееше в Турция и майка ми успя да получи виза, защото баща ми вече беше в Белгия.

- И накрая Рами, коя страна ще представлявате на Игрите през 2020 г.?

- Не знам. Всъщност не ми пука много. Все още нямам белгийски паспорт, така че влизането в белгийския отбор е доста трудно. Но в крайна сметка не става дума за държавата. Спортувам от мое име, а не от името на държава. В края на играта името ми е на дъската. Когато се погледна сега и видя къде се намирам, се гордея. Загубих страната си, но не и мечтата си. Никога няма да я загубя.